

Est. list. 186 19/7.2.1980

11

SIEVI, VANHAKIRKKO, MURHIANJÄRVI

Röykkiökaivaus

26.6. - 6.7.1979

Markku Torvinen

SISÄLLYSLUETTELO

ARKISTOTIETOJA	1
TUTKIMUSHISTORIAA	2
PAIKALLISTUS, TOPOGRAFIAA SEKÄ MAAPERÄSTÄ	2
KAIVAUSTUTKIMUKSET	3
VAAKITUKSET	5
TULOKSIA	5
AJOITUS	5
NEGATIIVILUETTELO	6
KARTTALUETTELO	7
VALOKUVAT 1 - 12	8 - 12
KARTAT 1 -5	13 - 17

ARKISTOTIETOJA

Kohteen nimi: Murhianjärvi (SIEVI 67)

Kunta: Sievi

Kylä: Vanhakirkko

Paikka: Murhianjärven pohjoisranta

Tila: Efranstal (Puustelli) RN:o 13:14

Maanomistaja: Leo Lundström, os. 85330 VANHAKIRKKO

Peruskarttalehti 2342 06 SIEVIN ASEMA

x = 9136

y = 1808

z = 80 - 82,5

Kaivauslöytö: KM 20737, hiilinäyte

Aikaisemmat tutkimukset: Paula Purhosen tarkastuskertomus
vuodelta 1976 top. arkistossa.

Tähän kertomukseen liittyvät: negatiivit 51840 - 867.

karttaliitteet 1 - 5.

TUTKIMUSHISTORIAA

Sievin Vanhankirkon kylässä Murhianjärven pohjoisrannalla olevat rökkiöt todettiin 16.6.1976 Paula Purhosen suorittamassa tarkastuskäynnissä (ks. Paula Purhosen laatimaa tarkastuskertomusta top. arkistossa). Tällöin arveltiin paikalla olevan kolme rökkiötä, joista yhtä (no 3) epäiltiin luontaiseksi kiveykseksi.
- kartta 1.

Murhianjärven rökkiöiden kaivaustutkimukset tulivat ajankohtaisiksi keväällä 1979 Vääräjoen vesistösuunnitelmaan kuuluvan vedenpinnan nostamisen takia.

Museoviraston esihistorian toimiston tekemän tutkimussuunnitelman mukaisesti Kokkolan vesipiirin vesitoimisto myönsi kaivaukseen tarvittavat varat yhdessä Vääräjoen vesistön arkeologisen inventoinnin määrärahojen kanssa (ks. M. Torvisen laatimaa Vääräjoen vesistöalueen inventointikertomusta v:lta 1979 top. arkistossa).

Rökkiöiden tutkiminen suoritettiin 26.6.- 6.7.1979. Kaivauksen johtajana toimi FM Markku Torvinen, piirtäjänä fil. yo. Jarmo Kankaanpää ja kaivajina kuusi paikkakuntalaista koululaista ja opiskelijaa.

PAIKALLISTUS JA TOPOGRAFIAA SEKÄ MAAPERÄSTÄ

Tutkitut rökkiöt sijaitsevat Sievin kunnassa Vanhakirkon kylässä olevan Murhianjärven pohjoispuolella rannasta n. 100 m tilan Efranstal (Puustelli) 13:14 metsäpalstalla. Palstalla kasvaa männikköä, tiheää katajikkoa ja nuorta kuusikkoa. Aluskasvillisuutena on varvikkoa (oravanmarja-mustikkatyppi). Maaperä on kivikkoista karkeahkoa moreenisoraa. Rinne viettää loivasti etelään kohti järveä, jonka ranta on matala ja kortteista. Po. palstan itäpuolinen palsta on hakattu liki avoimeksi (tila RN:o 12:3). Länsipuolella on metsittynyt kostea niitty (tila RN:o 13:1). Uusi Kokkolaan vievä maantie (no 85) on rökkiöiden kohdalla n. 250 m:n päässä pohjoiseen.
- kartta 1.

KAIVAUSTUTKIMUKSET

Ennen kaivauksen aloittamista röykkiöt 1 ja 2 valokuvattiin. Tämän jälkeen poistettiin turve ja roskat röykkiö 1:n päältä (kuvat 1-3). Röykkiö osottautui hieman pitkänomaiseksi n. 3 x 2,5 m:n kokoiseksi korkeuden ollessa n. 65 cm. Koillis- ja itäosaa on pengottu. Röykkiö on kasattu sekakokoisista vierinkivistä ilman maatäytettä maanpinnalla olevan turve- ja humuskerroksen päälle. Kiintonaisia maakiviä ei röykkiössä ollut. Röykkiötä näyttää reunustaneen suorakulmion muotoinen (?) reunakiveys, joka oli paikoillaan röykkiön eteläkulmassa, jossa kiveys muodosti likimain 90° :n kulman. (kuvat 1, 3, 5)

Röykkiön kohta paalutettiin 2 x 2 m:n ruudukkoon, jonka x akseli on pohjois-etelä -suuntainen, x kasvaa kohti pohjoista, y kohti itää. Ruudut nimettiin lounaiskulman paalun mukaan (esim. 12/14). Näin paalutettiin 9 ruudun kokoinen alue. Lisäksi paalutettiin itä-länsi -suuntainen 1 m:n levyinen ja 12 m pituinen kaista yli röykkiön. Kaistan etelälaita - linja 13 - puolitti röykkiön. Röykkiö kaivettiin kahtena osana. Ensiksi poistettiin linjan 13 eteläpuolella olevat kivet kerroksittain, jonka jälkeen voitiin valokuvata ja piirtää röykkiön profiili (kartat 2-4, kuvat 4, 6, 9).

Kaikkiaan avattiin röykkiö 1:n alueella ja ympärillä yhteensä n. 40 m^2 :n kokoinen alue.

Kaivauksessa kävi ilmi, että röykkiö on kasattu maapohjalla olevan luonnollisen turpeen ja humuksen päälle hyvin sekakokoisista vierinkivistä ilman maatäytettä.

Röykkiötä on reunustanut luultavasti suorakulmion muotoinen reunakiveys, joka on koottu röykkiön kivien keskikokoa suuremmista kivistä. Röykkiön kiveys on harvaa, niin että karikkeita on pääsyt varisemaan aivan röykkiön pohjalle maan pinnalle. Röykkiön

pohja-ala tutkittiin tasokaivauksena. Pohjamaa osottautui täysin steriiliksi ja liikuttamattomaksi moreenimaaksi. (kuvat 4, 9, 10)

Röykkiön ympäristöä tutkittaessa paljastui turpeen alta muutamien paikoin harvahkoa luontaista kivikkoa sekä pieniä hiili- ja noki-maalaikkuja, jotka lienevät peräisin metsäpaloista.

Turpeen poistamisen jälkeen paljastuivat mielenkiintoisimmat yksityiskohdat välittömästi röykkiön lounais- ja länsipuolelta: 3 yksinkertaisella kivirivillä rajattua suorakaiteen tai soikion muotoista "tarhaa" (kartta 2 ja kuvat 5, 7, 8) ruuduissa 10/8, 12/8 ja 14/8. Latomukset paljastettiin kokonaisuudessaan, valokuvattiin, piirrettiin ja vaakittiin. Tämän jälkeen kivet poistettiin ja maa tutkittiin tasokaivauksena lastoin.

Osoittautui, että "tarhat" on ladottu maapohjalle, joka on täysin liikuttelematonta ja steriiliä moreenimaata. Lopuksi tehtiin kaivetulle alueelle lapioin muutamia n. 50 cm syviä kuoppia steriilin maan jatkumisen varmistamiseksi.

Kaivauksen jälkeen tutkittu alue peitettiin ja röykkiön kivet koottiin kasaan.

Röykkiö 2, joka oli pyöreä kuopan ympärille kasattu kivien ja maan sekainen "kranssi" valokuvattiin ja vaakittiin. (kuvat 11-12) Sen jälkeen poistettiin pintaturve ja yli röykkiön paalutettiin 1 m:n levyinen ja 5 m pitkä koekaista, joka kaivettiin alkupe- räisen maanpinnan tasoon. Röykkiön profiili piirrettiin ja vaakittiin lännestä nähtynä (kartta 5). Eteläosan alta paljastui maan- pinnan tasosta ohut hiiltä ja nokea sisältävä palokerros - todennäköisimmin metsäpalon jäljiltä.

Minkäänlaisia löytöjä tai muinaisjäännökseen viittaavia merkkejä ei röykkiö 2:n kohdalla havaittu. Röykkiön keskellä olevan kuopan tilavuus vastanneekin kuopan ympärille nostetun moreenimaan määrää. Paikkaan on kaivettu kuoppa, josta on lapioitu sora kuopan reunoille.

VAAKITUKSET

Vaakituskone sijoitettiin röykkiö 1:stä 8 m länteen ja pidettiin samassa asemassa koko kaivauksen ajan. Kiintopisteeksi valittiin maakiven huippu n. 10 m koneelta etelään. Kiintopisteen lukema koneelta oli 115. Kiintopisteen absoluuttiseksi arvoksi vaakittiin maantie 85:n varresta TVL:n kiintopisteestä MP 70 (= 83.12) korkeus 82,85 m mpy.

TULOKSIA

Röykkiö 1 on maanpinnalle ladottu suorakaiteenmuotoisen reunakehän ympäröimä "lapinhauta", jonka reunasta länsi- ja lounaispuolelta paljastui kolmen yksinkertaisen kivirivin rajaamaa "tarhaa". Röykkiön ja "tarhojen" alainen maa osottautui täysin liikkuttamattomaksi ja steriiliksi.

Minkäänlaisia löytöjä ei paikalta saatu.

Röykkiö 2 osottautui metsämaahan kaivetuksi kuopaksi, josta nostettu maa muodosti "kranssin" kuopan ympärille. Löytöjä ei paikasta saatu, eikä kohdassa mitään merkkejä muinaisjäännöksestä näkymyt.

AJOITUS

Ajoitusta ei röykkiö 1:lle voida tämänhetkisten tietojen perusteella antaa. Mahdollisesti kuitenkin röykkiön pohjatasosta otettu hiilinäyte KM 20737 (ruutu 12/11, x = 12.60, y = 11.20, z = 154, paino 35 g) antaa post quem -ajoituksen röykkiön kokoamiselle.

Helsingissä 15 päivänä tammikuuta 1980

Markku Torvinen

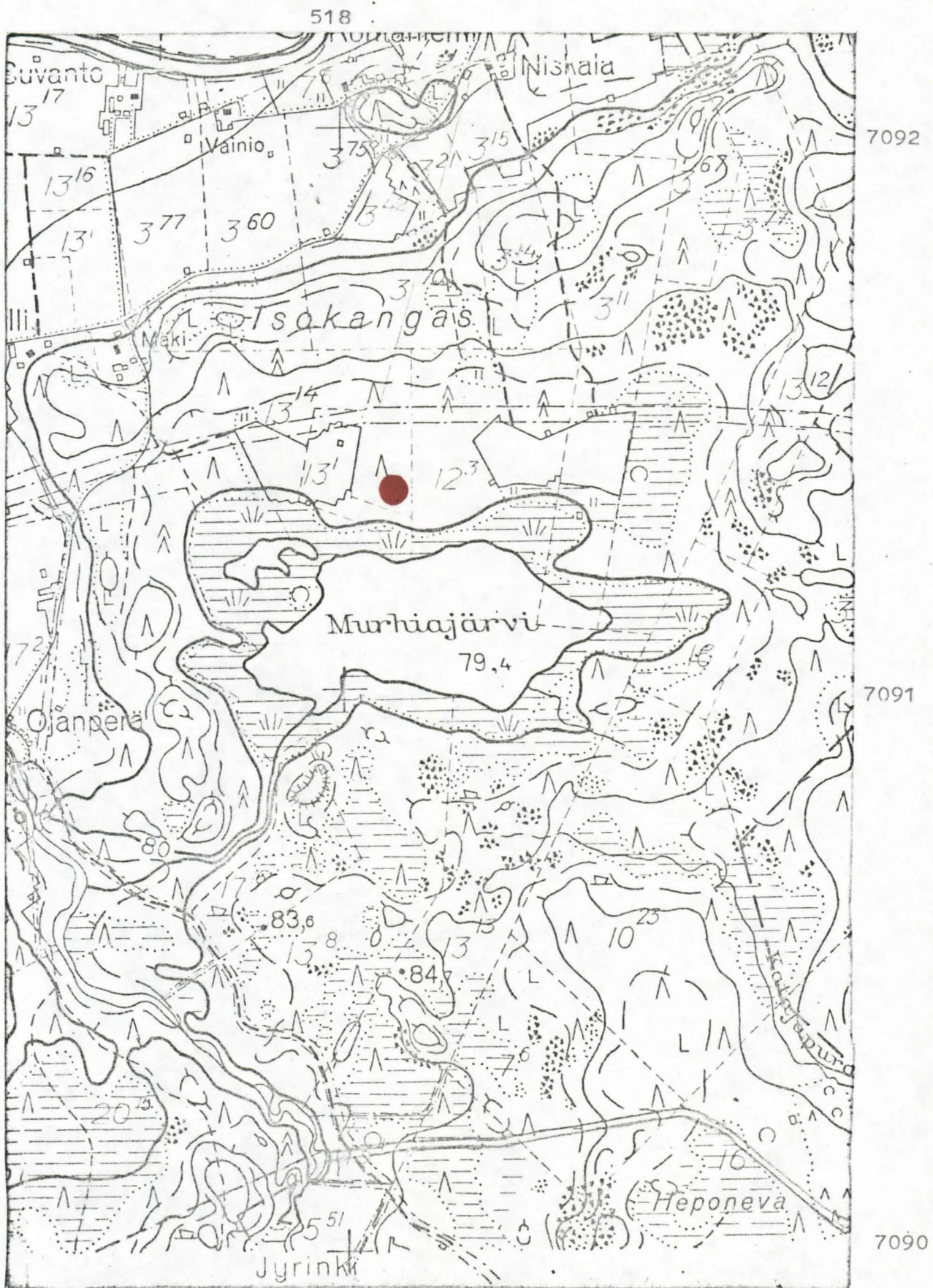
NEGATIIVILUETTELO

- 26 x 36 51840 - 847 Röykkiö 1, taso 1. Idästä tikkailta kuvattu panoraama.
51848 Kaivauksen valvoja
51849 Kivilatomukset röykkiön 1 länsipuolella, taso 1.
Kuvattu kaakosta.
51850 Työkuva
51851 - 852 Röykkiö 1. Lounaasta kuvattu panoraama.
51853 Röykkiö 2, taso 1. Kuvattu lounaasta, tikkailta.
51854 - 855 Sama kuin ed. Panoraama.
51856 - 857 Röykkiö 1. Profiili x = 13. Pohjoisesta kuvattu panoraama.
- 6 x 6 51858 Röykkiö 2 ennen turpeen poistoa. Kuvattu koillisesta.
51859 Röykkiö 1 siivottuna. Kuvattu kaakosta.
51860 Sama kuin ed. Kuvattu lounaasta.
51861 Sama kuin ed. Kuvattu tikkailta.
51862 - 864 Työkuva: Röykkiötä 1 kaivetaan. Luoteesta kuvattu panoraama.
51865 Kivilatomukset röykkiön 1 länsipuolella. Kuvattu koillisesta.
51866 - 867 Röykkiö 1, taso 2. Luoteesta kuvattu panoraama.

KARTTALUETTELO

- Kartta 1. ote peruskarttalehdestä 2342 06 C, koko A4 1:10 000 $\Delta 70$
2. Röykkiö 1, taso 1, 1:25, koko A2 $\Delta 71$
3. Pinta- ja pohjaluvut, 1:100, koko A3 $\Delta 72$ } arkiarviossa
4. Röykkiö 1, profiili x = 13, 1:25, koko A~~2~~4
5. Röykkiö 2, profiili y = 4,50, 1:25, koko A~~2~~4

(SIEVI 67)

Ote peruskarttalehdestä 2342 06 C, 1: 10 000.

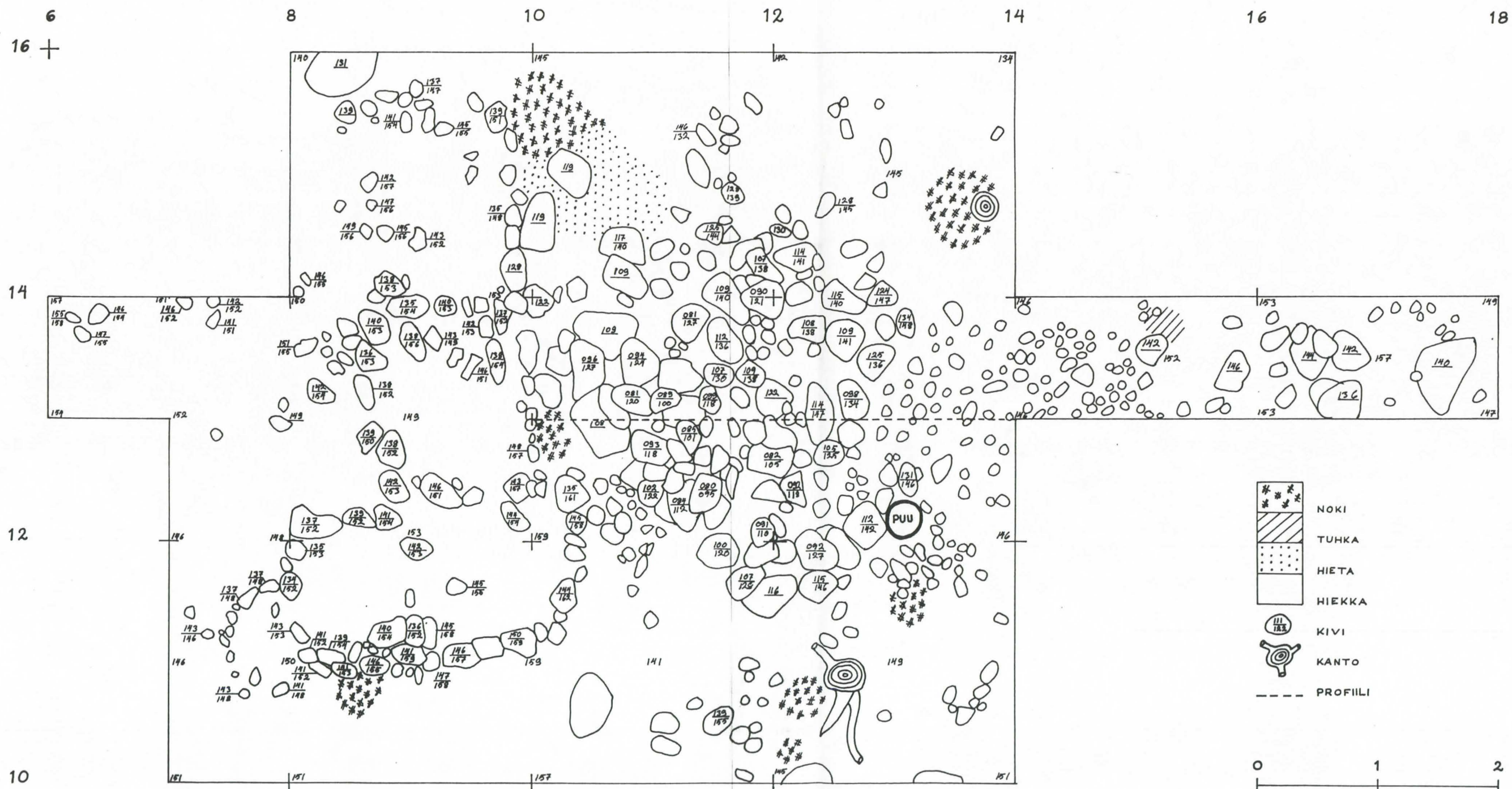
Kaivauspaikka on merkitty :llä.

SIEVI MURHIAJARVI
M. TORVINEN 1979

RÖYKKIÖ 1
TASO 1

KP 115 = 82,85 m ymp.

PIIRT. J. KANKAANPÄÄ

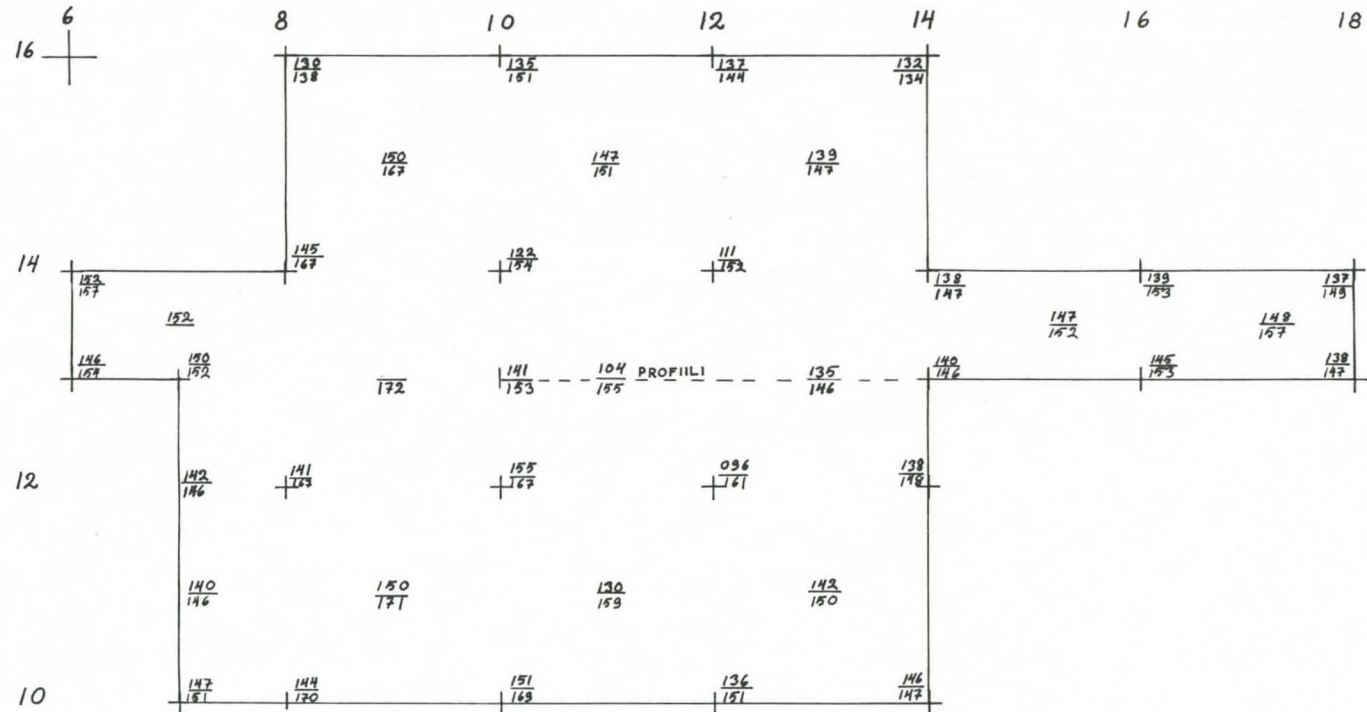
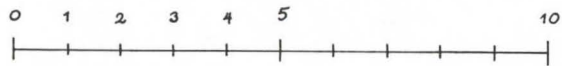
SIEVI MURHIAJARVI
M. TORVINEN 1979

RÖYKKIÖ 1

PINTA- JA POHJALUVUT

KP 115 = 82.85 m ymp.

PIIRT. J. KANKAANPÄÄ

SIEVI MURHIAJÄRVI

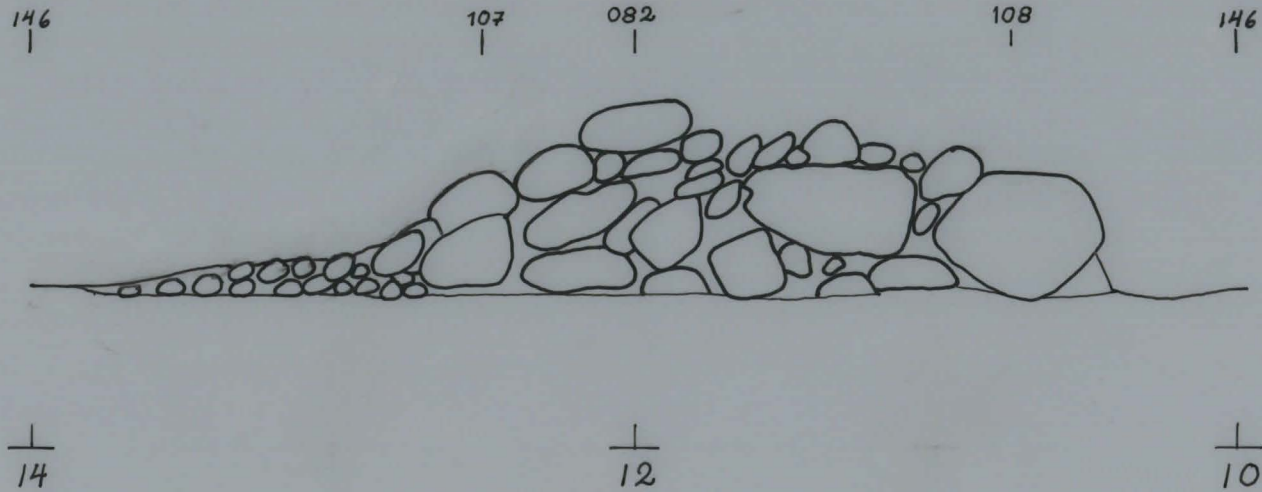
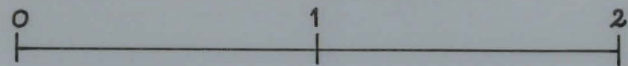
M. TORVINEN 1979

KARTTA 4 s. 11

RÖYKKIÖ 1
PROFIILI X = 13
PIIRRETTY POHJOISESTA

KP 115 = 82,85 m ymp.

PIIRT. J. KANKAANPÄÄ

SIEVI MURHIAJÄRVI

M. TORVINEN 1979

RÖYKKIÖ 2

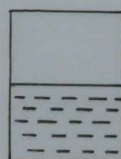
PROFIILI Y = 4.50

PIIRRETTY LÄNNESTÄ

KP 115 = 82,85 m ymp.

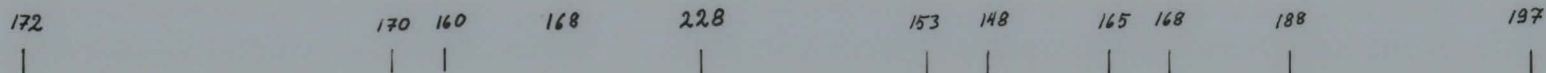
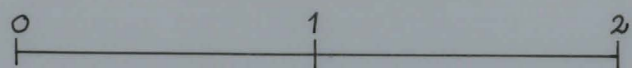
PIIRT. J. KANKAANPÄÄÄ

KARTTA 5 s. 12

HIEKKA

PEHMEÄ HIEKKA

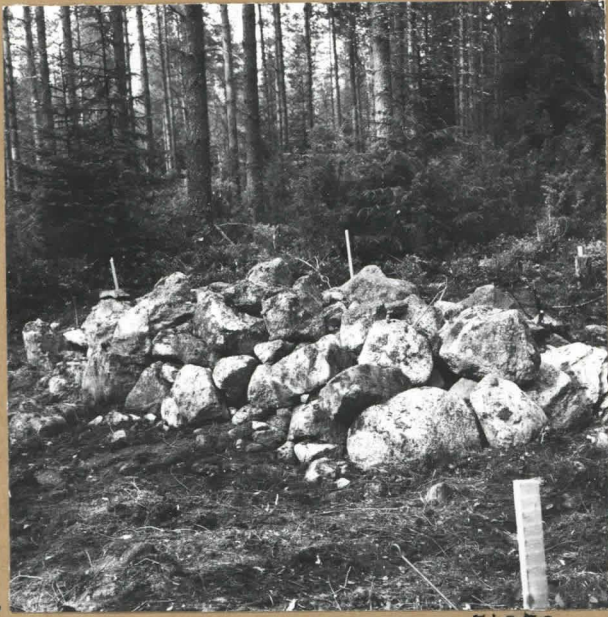

1/4

1/2

0

SIEVI MURHIAJÄRVI RÖYKKIÖ 1

1. Röykekiö siivottuna. Kuvattu laahosta.

2. Sama kuin ed. Kuvattu lounaasta

3. — " — Kuvattu puusta.

4. Työkuva: 1. tasoa laivetaan. Kuvattu luoteesta.

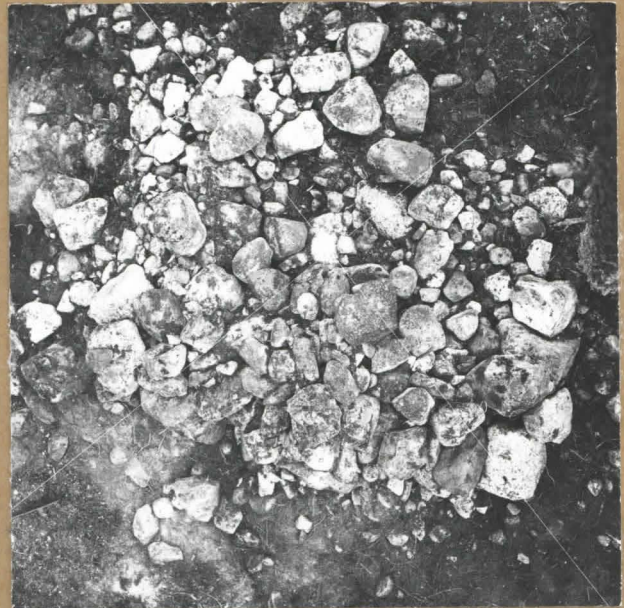
1.

51859

2.

51860

3.

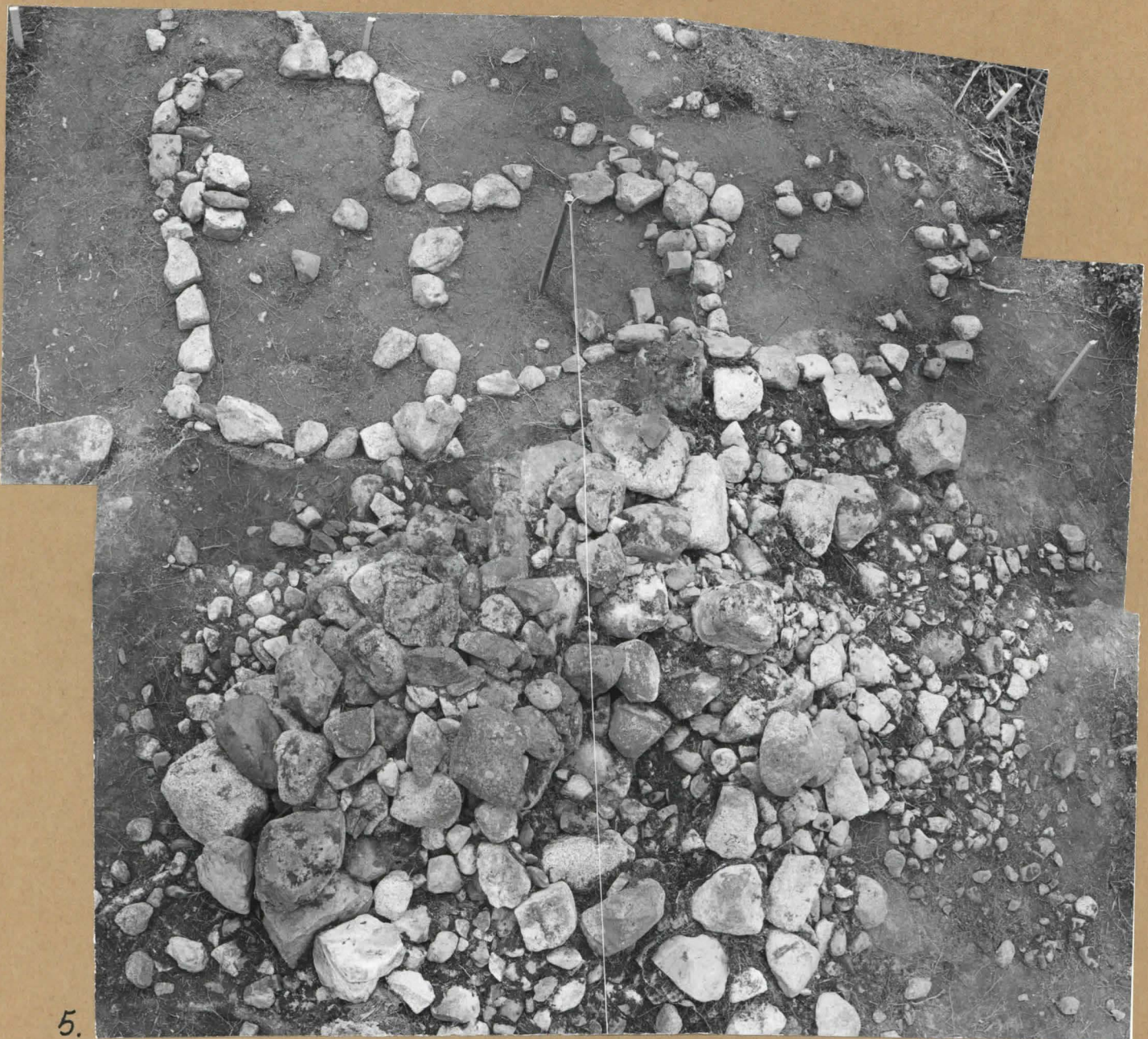
51861

4.

51862-64

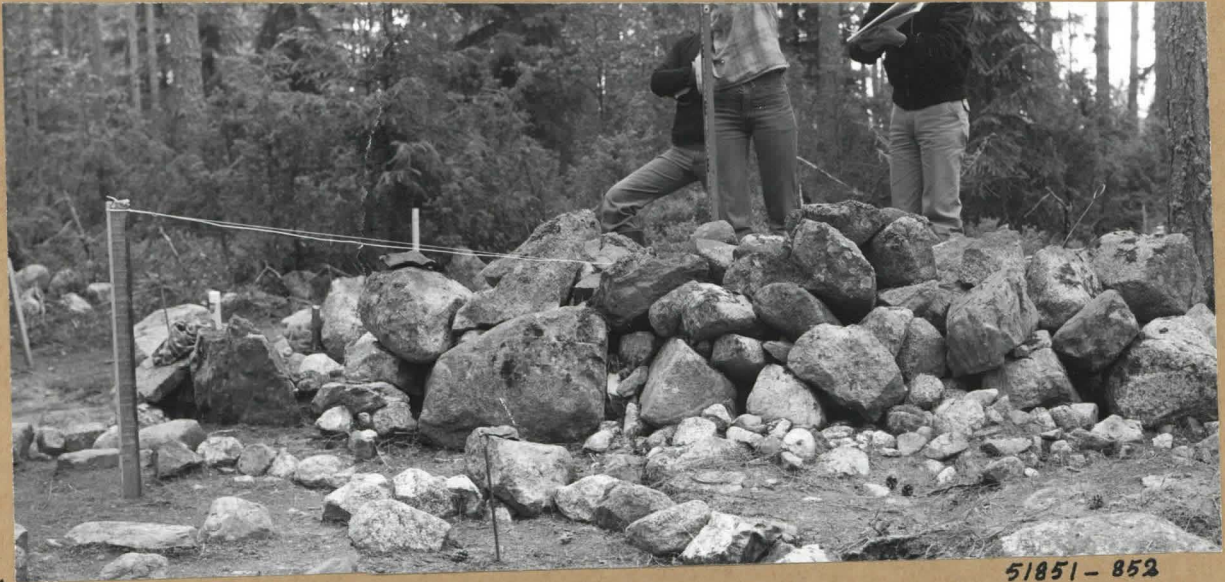
SIEVI MURHIAJÄRVI RÖYKKIÖ 1

5.

51840 - 847

Taso 1. Kuvattu idästä, tilkailta.

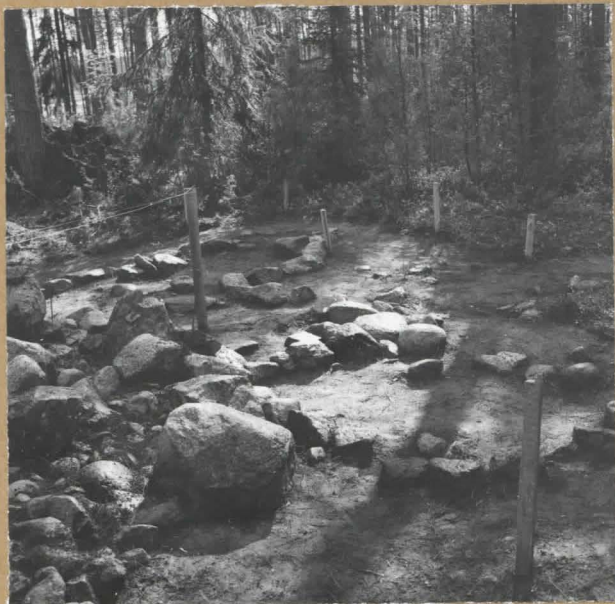
6.

51851-852

7.

51848

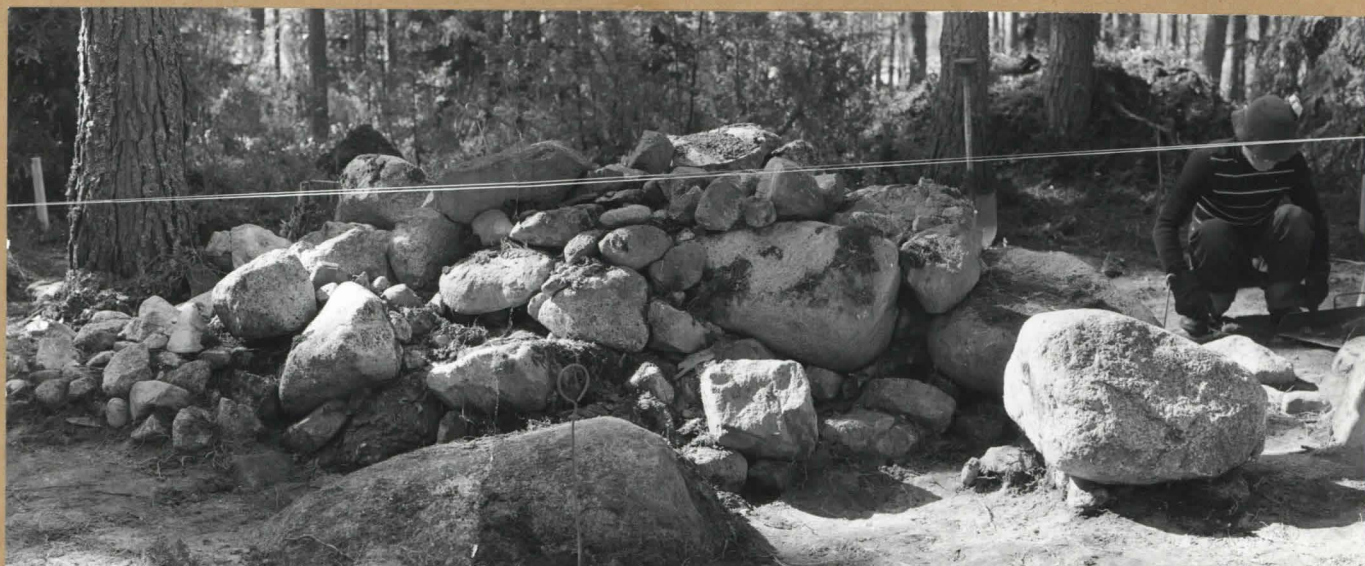
8.

51865

- 6. Taso 1. Kuvattu lounaasta.
- 7. Kiveytyt röykkiön länsi puolella, Taso 1. Kuvattu lauloesta.
- 8. Sama kuin ed. Kuvattu koillisesta.

SIEVI MURHIAJÄRVI

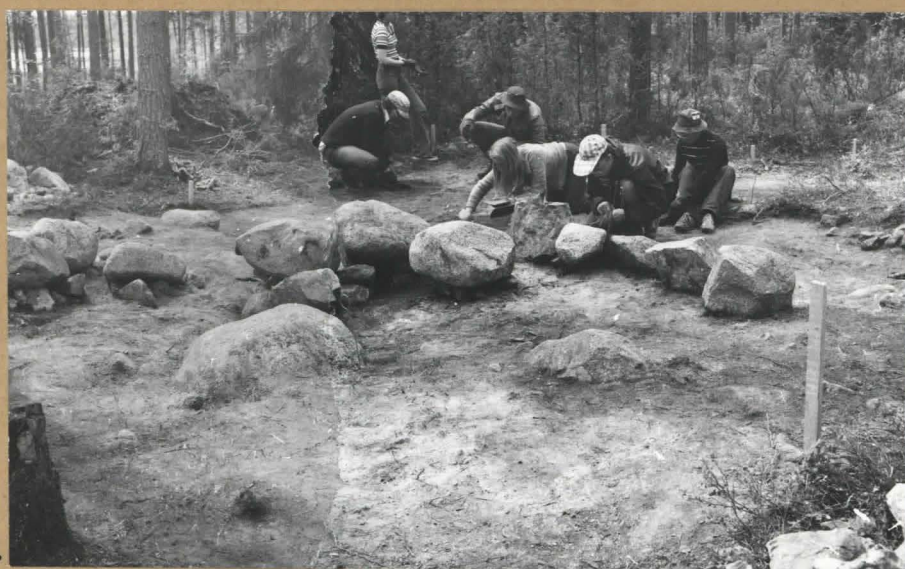
RÖYKKIÖ 1

9.

51856-857

Profiili x = 13. Kuvattu pohjoisesta.

10.

51866-867

Taso 2. Kuvattu luoteesta.

SIEVI MURHIAJÄRVI RÖYKKIÖ 2

11.

51858

Röykkiö ennen turpeen poistoa. Kuvattu koillisesta.

12.

51854-855

Röykkiö turpeen poiston jälkeen. Kuvattu lounaasta, filtaailta.